

SKRZYDŁA NA PANCERZACH

1920-2020: WIEK WOLNOŚCI,
WIEK ODPOWIEDZIALNOŚCI

„Skrzydła w pancerzach. Gwiazdy nad głową” –
seria komiksów na stulecie Bitwy Warszawskiej oraz w rocznicę Powstań Śląskich
Projekt Wojewody Opolskiego
Sfinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA
na lata 2017–2022.

Wojewoda Opolski
Adrian Czubak

niedoległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

MUZEUM PIASTÓW ŚLĄSKICH
w Brzegu

Instytut Śląski

SKRZYDŁA NA PANCERZACH

1920-2020: WIEK WOLNOŚCI,
WIEK ODPOWIEDZIALNOŚCI

scenariusz: Michał Cetnarowski

ilustracje: Marcin Kulakowski

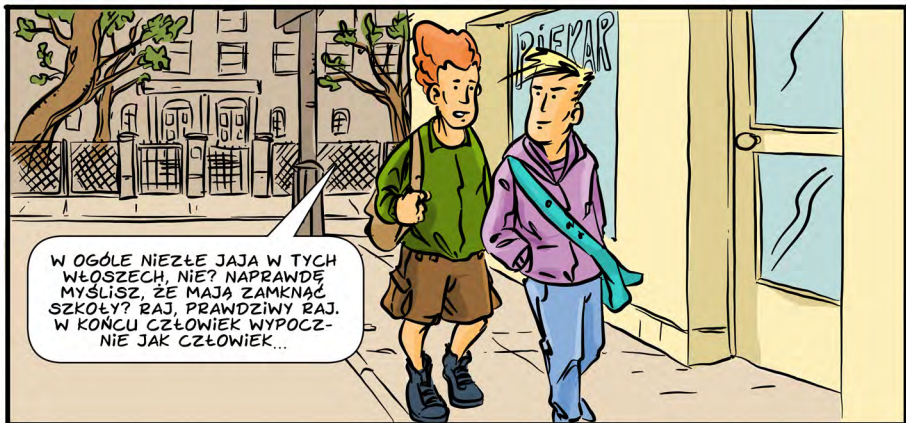
*„Powiedz, jak nazwać to pamiętne pole,
Dziś od błyskawic czerwone rumianych?
Gdzie tyle górnych duchów dziś na dole,
I tyle skrzydeł leży połamanych?”*

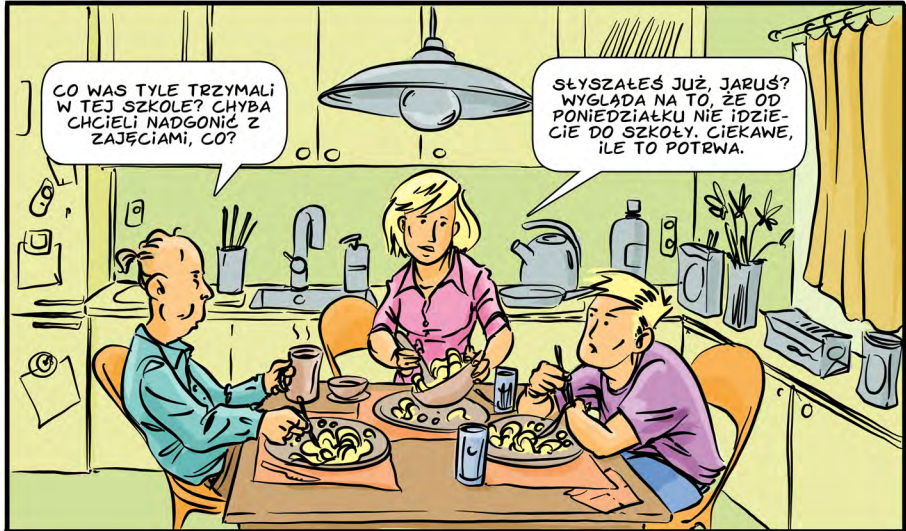
*Tom rzekł, w nieszczęścia nauczony szkole
Litować się leż i mogił nieznanych.
A wtem ujrzałem, że rycerstwo bierze
Skrzydła i wtyka sobie za pancerze.*

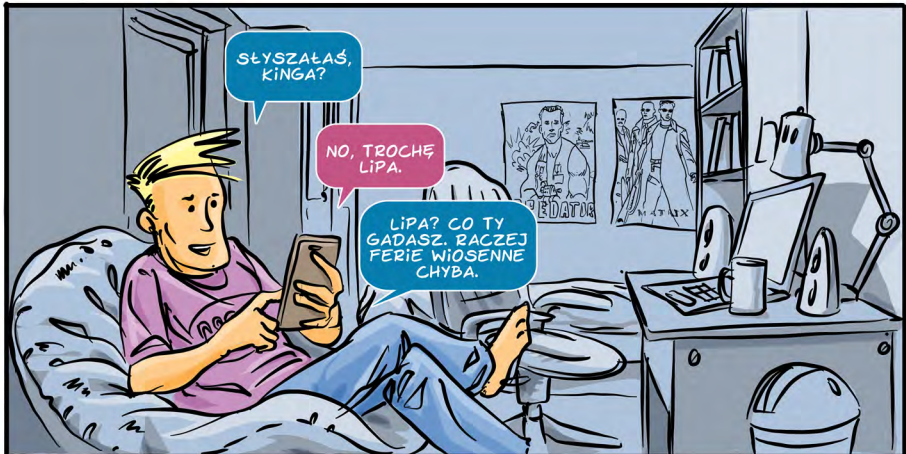
Juliusz Słowacki, *Król-Duch*

MARZEC 2020 ROK,
POLSKA

ŚLYSZAŁAŚ,
KINGA?

NO, TROCHĘ
LIPA.

LIPA? CO TY
GADASZ. RACZEJ
FERIE WIOSENNE
CHYBA.

ALE WIESZ, ŻE
PANDEMIA TO NIE
ZABAWA? WIDZIA-
ŁEŚ JUŻ TE ZDJĘ-
CIA W TELEWIZJI!...

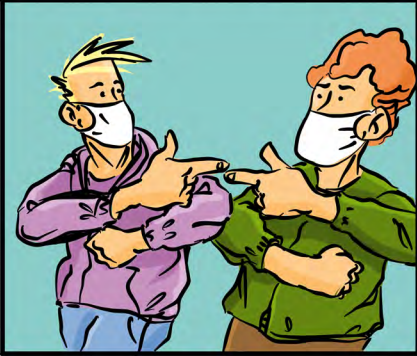
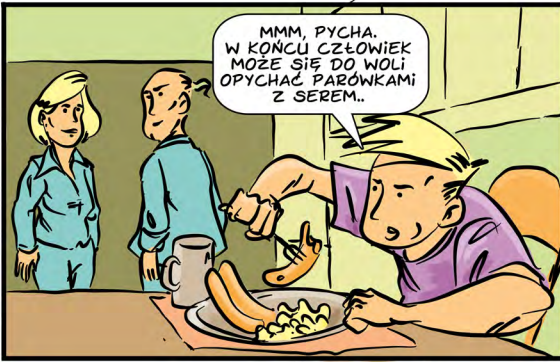
NO WIEM, WIEM,
DOBRA, NIE
BYŁO TEMATU.

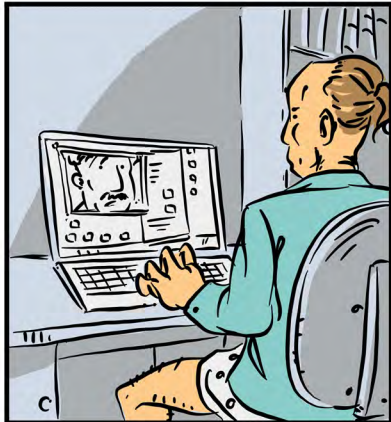

ALE PRZYNAJ
SAMA, W KONCU
BĘDZIE MOŻNA
PRZECZYTAĆ TE
WSZYSTKIE KSIĄ-
ZKI!...

KSIĄŻKI, TY? BO
UWIERZE :-P CHYBA
RACZEJ WYMASTERU-
JESZ PLATYNĘ
„DZIKIEGO GONU”...

KOLEJNE DNI SZYBKO POKAZAŁY SWOJĄ DRUGĄ, MNIEJ RADOSNĄ STRONĘ.

TO CO, DAWAJ, POPYKAMY W COŚ NA SIECI

TY?? NIE WIERZĘ, OBCY CIĘ PODMIENILI!

W SUMIE TO JAKOŚ NIE MAM SSANIA...

E, NAGRAŁEM SIĘ W NOCY, ŻE MI PRAWIE OCZY WYBUCHŁY. SŁABYM DZISIAJ. JESZCZE BĘDZIE OKAZJA.

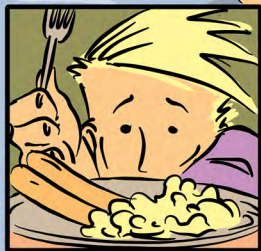
W SUMIE RACJA...

NIE NO, PARÓWKI? NAPRAWDĘ? ILEŻ MOŻNA.

KILKA DNI ZAMIENIŁO
SIĘ W TYDZIEŃ...

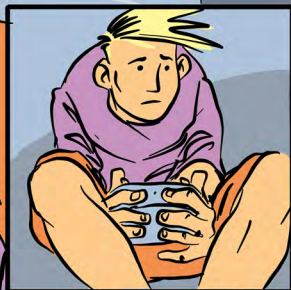

I CO, DALEJ TAK
CI SIĘ PODOBAJĄ
TE „FERIE”...?

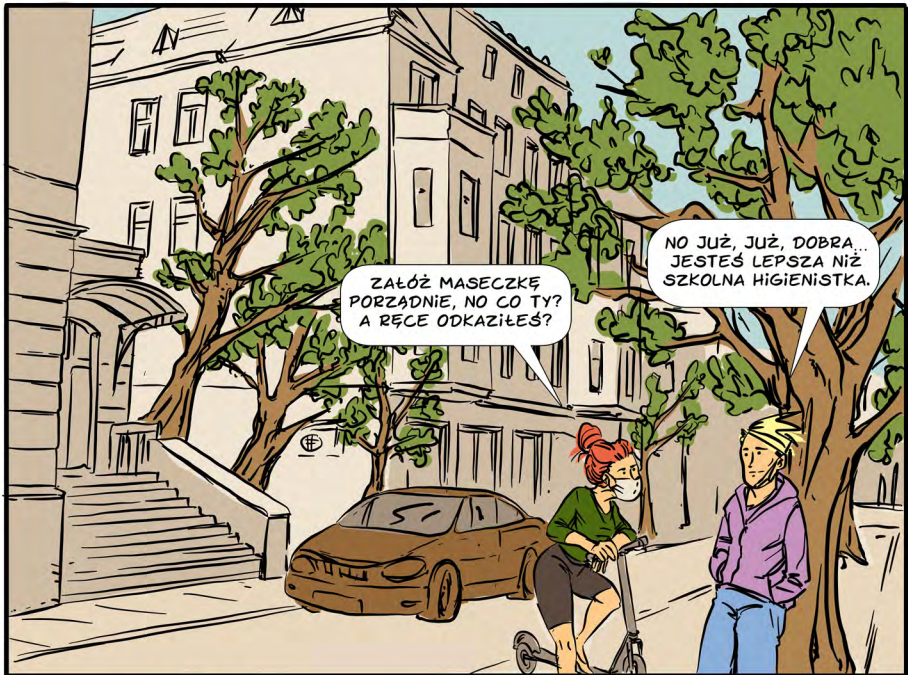

DAJ SPOKÓJ, JESZCZE
KILKA DNI Z OJCEM, KTÓRY
ROBI TELEKONFERENCJE W
MARYNARCE I SAMYCH
MAJTKACH, I NIE RĘCZĘ ZA
SIEBIE.

SŁUCHAJ, CHYBA
BYM MIAŁA COŚ
DLA CIEBIE. JEST
TAKA SPRAWA...

CIESZ SIĘ, ŻE W OGÓLE
MOŻESZ SAM WYCHODZIĆ
Z DOMU. PRZYJDŹ DO
MNIĘ JUTRO, POGADAMY.

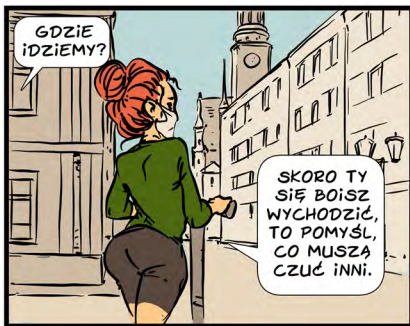
ZAŁÓŻ MASECZKĘ
PORZĄDNIIE, NO CO TY?
A RĘCE ODKAZIŁEŚ?

NO JUŻ, JUŻ, DOBRA...
JESTEŚ LEPSZA NIŻ
SZKOLNA HIGIENISTKA.

NIE DOBRA, TYLKO
ZACZNIJ MYŚLEĆ.
NIE WIEM, CZY Z
TAKIM PODEJŚCIEM
MI SIĘ W OGÓLE NA
COŚ PRZYDASZ...

JAK TO CZEGO? TYCH WSZYSTKICH LUDZ, KTÓRZY NAGLE ZOSTALI ZAMKNIĘCI W CZTERECH ŚCIANACH.

SŁUCHAJ, BARANIE. PROPONUJĘ CI POMOC DLA SENIORÓW PRZY ROBIENIU ZAKUPÓW, SPRAWUNKÓW, ZAKUPIE LEKÓW.

TU MIESZKA JEDNA Z TAKICH OSÓB. PAN BALTAZAR RACZYŃSKI-CZYŻYK, Z RODZINY KRESOWYCH REPATRIANTÓW.

PRZYBYLI TU PO DRUGIEJ WOJNIE, SAMI MIELI BARDZO CIEKAWĄ, SKOMPLIKOWANĄ I BURZLIWĄ HISTORIĘ.

MOŻE SŁYSZAŁEŚ? MAJĄ TU W MUZEUM NAWET TAKĄ WYSTAWĘ.

MUSZĘ SIĘ DOPIERO PODCIAGNĄĆ Z HISTORII LOKALNEJ... PYTASZ SIĘ NORMALNIE JAK NA SPRAWDZIANIE.

PUK
PUK

WITAJCIE,
DZIECI,
WITAJCIE.

JUŻ NA WAS CZEKAŁEM. PRZEPRASZAM,
ŻE NIE ZAPRASZAM
DO ŚRODKA NA
CIACHO, ALE SAMI
ROZUMIECIE...

JUŻ NIE
TAKIE
DZIECI...

CICHO,
GAŁGANIE.

TO CO, PANIE BAL-
TARZE, MA PAN
DLA NAS LISTĘ ZE
SPRAWUNKAMI?

JAK GO W OGÓLE
ZNALAZEŚ?

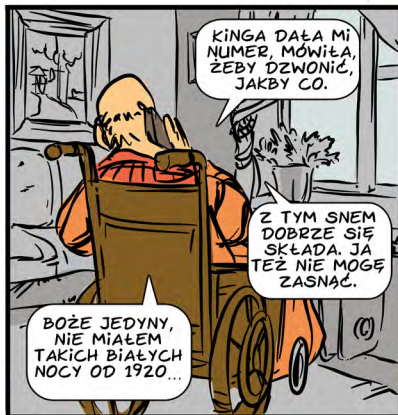
SAM NAS
ZNALAZŁ.

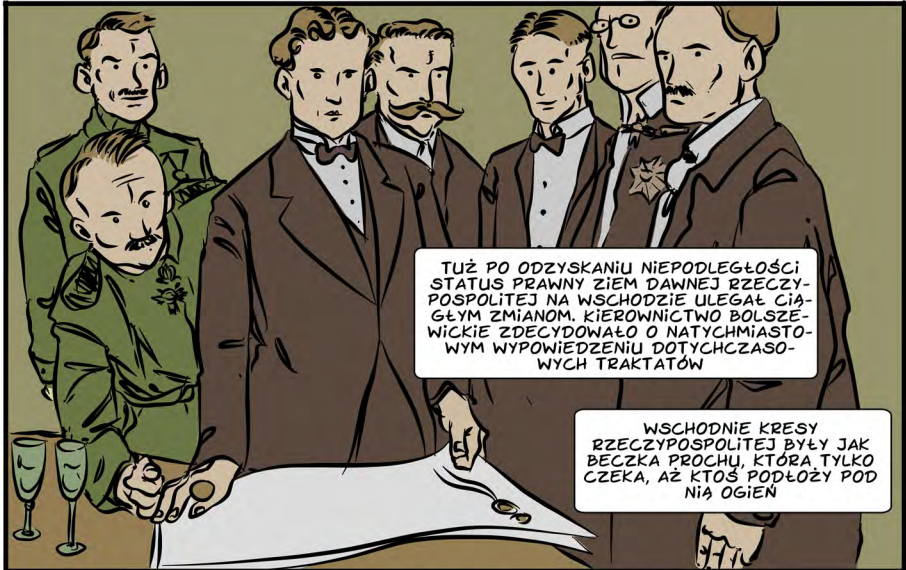

MYŚLISZ, ŻE JAK
KOMBATANT, TO JUŻ
NIE UMIE OBSŁUŻYĆ
ZWYKŁEGO SMART-
FONA?

TO CO,
WCHODZISZ
W TO?

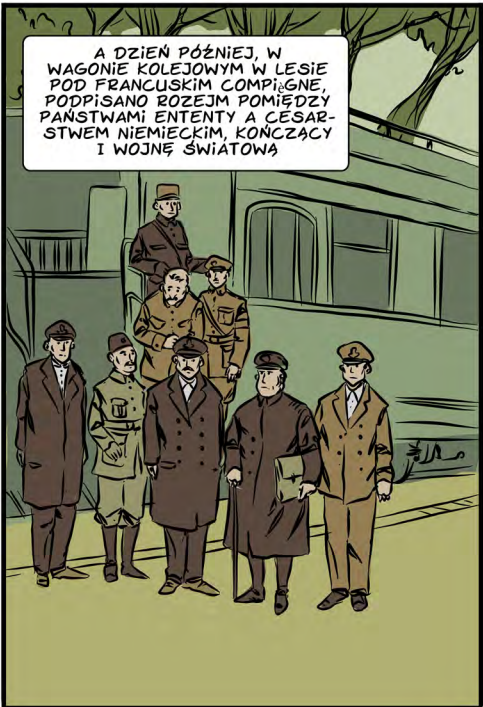

TUŻ PO ODZYSKANIU NIEPODLEGŁOŚCI STATUS PRAWNY ZIEM DAWNEJ RZECZYPOSPOLITEJ NA WSCHODZIE ULEGAŁ CIĄGŁYM ZMIANOM. KIEROWNICTWO BOLSZEWICKIE ZDECYDOWAŁO O NATYCHMIASTOWYM WYPowiedzeniu DOTYCHCZASOWYCH TRAKTATÓW

WSCHODNIE KRESY RZECZYPOSPOLITEJ BYŁY JAK BECZKA PROCHU, KTÓRA TYLKO CZEKA, AŻ KTOŚ PODŁOŻY POD NIĄ OGIEŃ

TYMCZASEM 10 LISTOPADA 1918 JÓZEF PIŁSUDSKI ZOSTAŁ WYPUSZCZONY Z TWIERDZY W MAGDEBURGU I DOTARŁ DO WARSZAWY.

A DZIEŃ PÓŹNIEJ, W WAGONIE KOLEJOWYM W LESIE POD FRANCUSKIM COMPIÈGNE, PODPISANO ROZUMJĘ Pomiędzy PAŃSTWAMI ENTENTY A CESARSTWEM NIEMIECKIM, KÓNCZĄCY I WOJNĘ ŚWIATOWĄ

W GRUDNIU DO POZNANIA PRZYBYŁ PRZEDSTAWICIEL KOMITETU NARODOWEGO, IGNACY PADEREWSKI, KTÓRY ZOSTAŁ ENTUZJASTYCZNIE PRZYWITANY PRZEZ POLAKÓW.

A JUŻ DZIEŃ PÓŹNIEJ W WIELKOPOLSCE WYBUCHŁO POWSTANIE PRZECIWKO WŁADZY NIEMIECKIEJ

W WYNIKU POROZUMIENIA Z PIŁSUDSKIM POWOŁANY ZOSTAŁ RZĄD, WŁAŚNIE Z PADEREWSKIM NA CZELE

I POLSKA ZOSTAŁA OFICJALNIE UZNANA ZA PAŃSTWO NIEPODLEGŁE

ALÉ NA WSCHODZIE
JUŻ TLIŁ SIĘ OGIEŃ

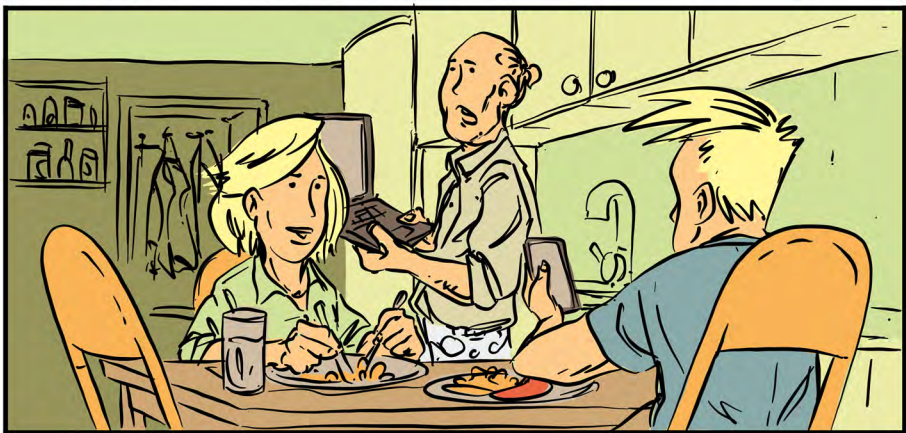

A MY W KONCU STANELIŚMY
NAPRZECIW WROGA, Z
KTÓRYM OD POCZĄTKU WIE-
DZIELIŚMY, ŻE PRZYJDZIE
NAM SIĘ ZMIERZYĆ

MICHAŁ TUCHACZEWSKI, DOWÓDCA FRONTU ZACHODNIEGO,
WYRAZIŁ TO TAK JASNO, ŻE JAŚNIEJ SIĘ NIE DAŁO:
„WOJSKA CZERWONEGO SZTANDARU GOTOWE SĄ WALCZYĆ
AŻ DO ŚMIERCI Z WOJSKAMI BIAŁEGO ORŁA. NA ZACHODZIE
WAŻĄ SIĘ ŁOSY WSZECHŚWIATOWEJ REWOLUCJI, DROGA DO
ŚWIATOWEGO POŻARU WIEDZIE PRZEZ TRUCHŁO POLSKI!”

MIELIŚMY WRAŻENIE, JAK-
BYŚMY WSZYSCY ZNALEŻLI
SIĘ NAGLE W JAKIMŚ ZŁYM
ŚNIE, OTOCZENI WOKÓŁ
PRZEZ SENNE KOSZMARY

GŁÓWNA PRZYCZYNA WYBUCHU WOJNY
PÓLSKO-BOLSZEWICKIEJ BYŁO ZAGRO-
ZENIE DLA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI
ZE STRONY ROSJI I PRÓBA WCIENIENIA
W ŻYCIE IDEI EKSPORTU REWOLUCJI
SOWIECKIEJ NA TEREN CAŁEJ EUROPY

ODRADZAJĄCA SIĘ POLSKA CHWIAŁA
SIĘ POD KOLEJNYMI UDERZENIAMI,
ALE WIEDZIELIŚMY, ŻE NIE MA JUŻ
DŁUŻEJ NA CO CZEKAĆ

NA KRESACH
GROMADZIŁY SIĘ
WOJSKA ARMII
CZERWONEJ

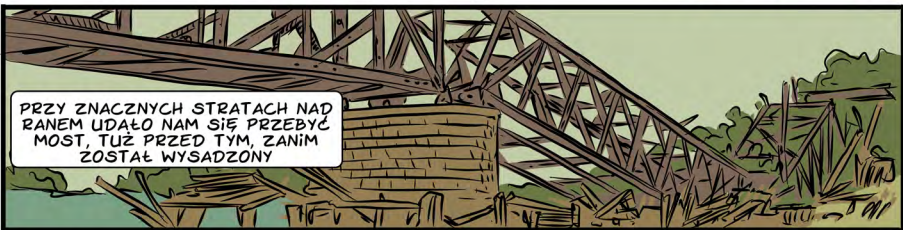
MUSIELIŚMY BYĆ
PRZYGOTOWANI

A MIMO TO IMPET
SOWIECKIEJ FURII
NAS ZASKOCZYŁ.

MUSIELIŚMY SIĘ COFAĆ.
PRZYSZEDŁ ROZKAZ, ŻE DO
RANA MUSIMY PRZEPRAWIĆ
SIĘ NA DRUGĄ STRONĘ BUGU.
NIEPRZYJACIEL STARAŁ SIĘ
ZE WSZYSTKICH SIŁ ODCIĄĆ
NAS OD MOSTÓW

PRZEZ CAŁĄ NOC UCIEKALIŚMY,
A GDY DOTARLIŚMY WRESZCIE
DO RZeki, OKAZAŁO SIĘ, ŻE..

NA FRONCIE UKRAIŃSKIM POCZĄTKOWO NACIERAJĄCY POLACY TEŻ SZYBKO ZOSTALI ZMUSZENI DO OPUSZCZENIA KIJOWA, A NASTĘPNIE GALICJI WSCHODNIEJ.

NA FRONCIE BIAŁORUSKIM SIŁY POLSKIE ZOSTAŁY PRZEŁAMANE PRZEZ ARMIEJĘ KONNĄ SIEMONA BUDIONNEGO

CAŁE SZCZĘŚCIE, ŻE W NAJBLIŻSZYM MIEŚCIE PRZYWITAŁY NAS CHRZESTNE MATKI

TAK NAZYWALIŚMY KOBIECY, KTÓRE NIE BACZĄC NA ZMECZENIE, NIOŚŁY NAM WSZYSTKIM POMOC

WY TO MACIE DZIŚ TE WASZE MESENDŻERY, NO NIE? A MYŚMY CIESZYLI SIĘ JAK DZIECI, ŻE W KONCU MOŻEMY NAPISAĆ ZWYCZAJNY LIST DO DOMU

KĄŻDY Z TYCH MŁODZIUTKICH ŻOŁNIERZY OTRZYMAŁ OD NICH 100 SZTUK PAPIEROSÓW, CZYSTĄ BIELIZNĘ, SKARPEY, SŁODYCZĘ, CHLEB, PUSZKĘ KONSERW... A TAKŻE KARTY POCZTOWE I OŁÓWEK

CZERWONA ARMIA NIE USTAWAŁA W SWOIM POCHODZIE NA ZACHÓD. WYDAWAŁO SIĘ, ŻE NIC NIE MOŻE POWSTRZYMAĆ TEJ NAWAŁY NA PRZEŁOMIE LIPCA I SIERPNIA 1920 R. WALKI TOCZYŁY SIĘ JUŻ NA LINII BUGU I NARWI.

SYTUACJA BYŁA GROŻNA DLA POLSKI DO TEGO STOPNIA, ŻE ÓWCZESNY PREMIER WŁADYSŁAW GRABSKI PODJĄŁ NEGOCJACJE W TRAKCIE KONFERENCJI W SPA, KTÓRYCH CELEM BYŁO UZYSKANIE WSPARCIA PAŃSTW EUROPY ZACHODNIEJ

ALE WIELKA BRYTANIA DĄŻYŁA DO WYMUSZANIA POKOJU Z SOWIETAMI, CZECHOSŁOWACJA ODMÓWIŁA PRZEPUSZCZENIA TRANSPORTÓW Z BRONIA I AMUNICJĄ, A ZNAJDUJĄCY SIĘ POD WPŁYWAMI KOMUNISTÓW GDANSKY DOKERZY UTRUDNIAŁI ROZŁADUNEK WYPOSAŻENIA WOJENNEGO.

WSPARCIE W BRONI I AMUNICJI POLSKA OTRZYMAŁA TYLKO OD FRANCJI I OD WĘGIER

NIEBEZPIECZYSTWO PRZYNAĞAŁO DO POSPIECHU. KRAJ POTRZEBOWAŁ OCHOTNIKÓW

KTO TYLKO MÓGL, PRÓBOWAŁ
PRZYŁOŻYĆ SWOJĄ RĘKĘ DO
OBRONY MŁODEGO PAŃSTWA.

NA OCHOTNIKA ZGŁOSIŁO SIĘ
80 TYSIĘCY LUDZI ZE WSZYSTKICH
SFER: MŁODZIEŻY, ROBOTNIKÓW,
KADRY NAUKOWEJ I KOBIET

BYLIŚMY JUŻ NIEMIŁOSIERNIE
ZMĘCZENI TA NIEUJĄCĄ
GONITWĄ, ALE WIDZĄC TAKIE
PORUSZENIE, W ŻOŁNIERZY
WSTĄPIŁ NOWY DUCH

GDY PO TYGODNIU PO RAZ PIERWSZY MOGŁEM
ZDJĄĆ BUTY, PRAWIE SIĘ ROZPŁAKAŁEM Z UŁGI.
NOGI BYŁY JAK UGOTOWANE. KONIE, KTÓRYM
ŚCIĄGALIŚMY SIODŁA, ZARAZ TARZAŁY SIĘ
Z RADOŚCIĄ W TRAWIE JAK MŁODE ŻREBKI

Towarzysze z polski.

nie słuchajcie swoich oficyjerów!
My wam niesiemy wolność prawdziwą
zrobimy was panami! Ci co wam
rozkazywali teraz będą musieli was
słuchać

M. Tuchaczewski

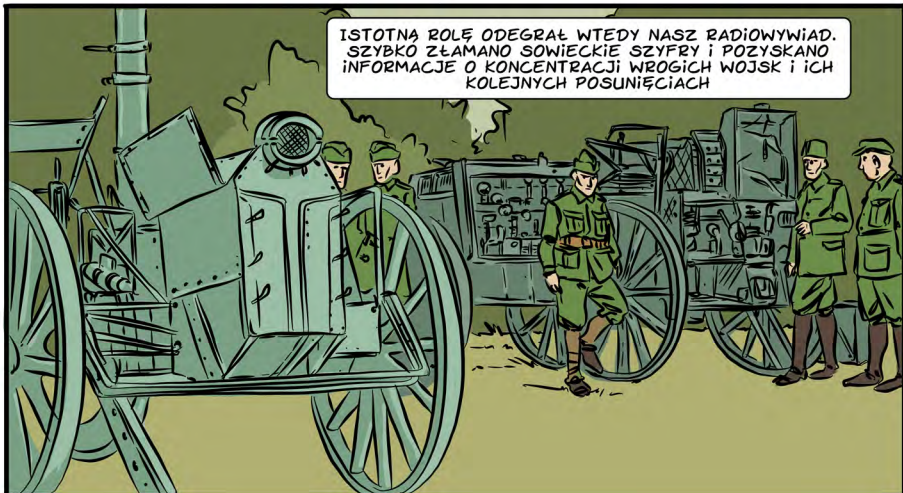

A NA TERENACH ZAJĘTYCH PRZEZ BOLSZEWIKÓW ROZWIJANO AKTYWNA AKCJĘ PROPAGANDOWĄ. W ODEZWIE Z 1 SIERPNIĄ ZAPOWIADANO UTWORZENIE POLSKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ I TWORZENIE KOMITETÓW REWOLUCYJNYCH NA ZAJĘTYCH TERENACH

MY TEŻ STARALIŚMY
SIĘ NIE POZOSTAWIĆ
IM DŁUŻNI

ISTOTNĄ ROLĘ ODEGRAŁ WTEDY NASZ RADIOWYWIAD.
SZYBKO ZŁAMANO SOWIECKIE SZYFRY I POZYSKANO
INFORMACJE O KONCENTRACJI WRÓGICH WOJSK I ICH
KOLEJNYCH POSUNIĘCIACH

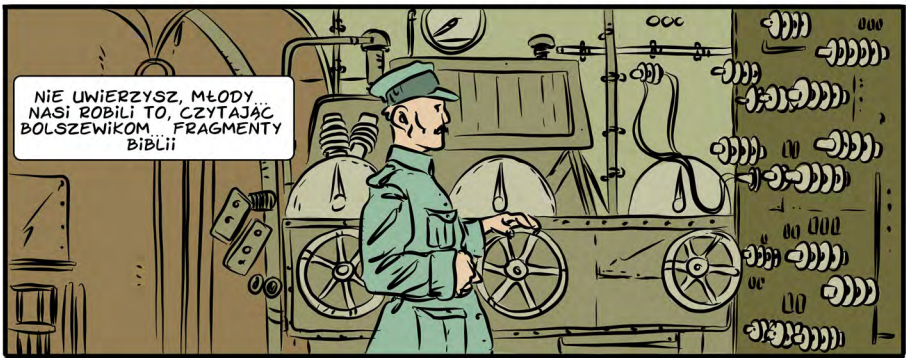

TO WŁAŚNIE Z SOWIECKICH DEPEZ
DOWIEDZIELIŚMY SIĘ O NAJBLIŻSZYCH
PLANACH PRZECIWNIKA. TUCHACZEWSKI
PLANOWAŁ BEZPOŚREDNIE UDERZENIE
NA WARSZAWĘ!

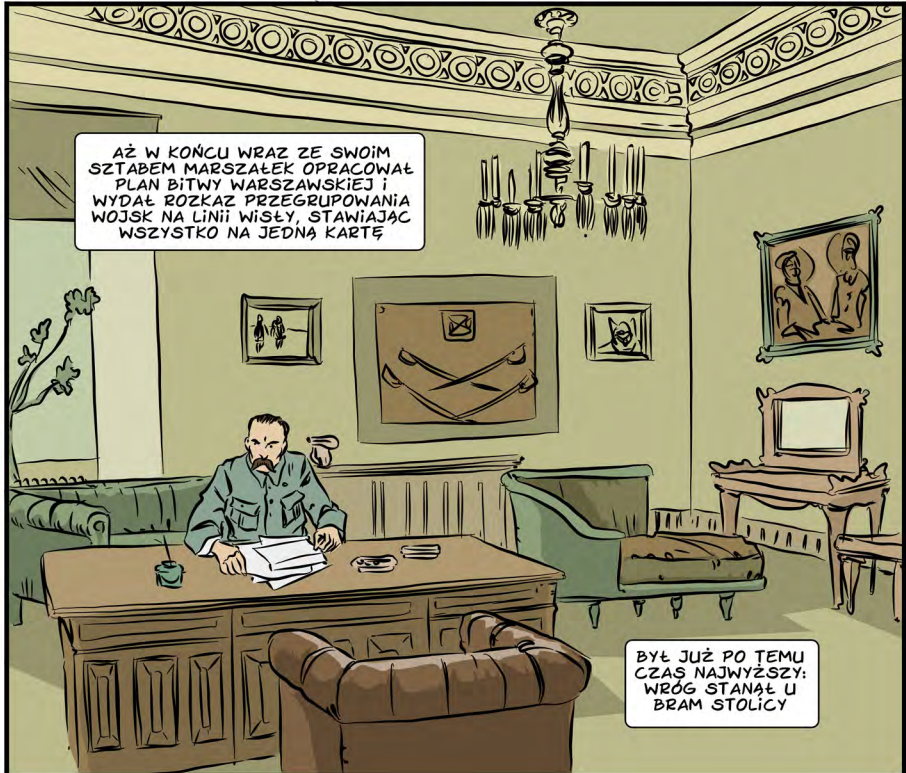
ZACZĘŁA SIĘ WALKA W
ETERZE: NASZ PODSŁUCH,
ZNAJĄC SYGNAŁY WYWO-
ŁAWCZE WROGA, ZACZYNAŁ
JE ZAGŁUSZAĆ, GDY TYLKO
ROZPOCZYNAŁO NADAWANIE.

NIE UWIERZYSZ, MŁODY...
NASI ROBILI TO, CZYTAJĄC
BOLSZEWIKOM FRAGMENTY
BIBLI!

NACZELNY WÓDZ, JÓZEF PIŁSUDSKI, WYGLĄDAŁ PONOC MARNIE W TYCH DNIACH. KRĄŻYŁ SAMOTNIE, NIEOGOLONY, ZDENERWOWANY. WYGLĄDAŁ, JAKBY TRAPIŁA GO JAKAŚ CHOROBA. BYŁY TO BARDZO UPALNE DNI; LATA 1920 ROKU...

AŻ W KOŃCU WRAZ ZE SWOIM SZTABEM MARSZAŁEK OPRACOWAŁ PLAN BITWY WARSZAWSKIEJ I WYDAŁ ROZKAZ PRZEGRUPOWANIA WOJSK NA LINII WIŚŁY, STAWIAJĄC WSZYSTKO NA JEDNĄ KARTĘ

BYŁ JUŻ PO TEMU CZAS NAJWYŻSZY: WRÓG STANĄŁ U BRAM STOLICY

NO, NO,
NIE POZNAJĘ
PANA...

NORMALNIE PRZED ZAKUPAMI
CZUJĘ SIĘ JAK JAKIŚ RAMBO.
WIEM, ŻE GŁUPOTKA, ALE NA-
PRAWDE POMAGA. NASTAWIENIE
MENTALNE TO KLUCZ!

JASNE, JASNE,
GENERAŁE
WASA SOBIE
ZAPUŚĆ.

MYŚLĘ, ŻE BALTA-
ZAR UCIESZY SIĘ,
JAK DODAM MU
CIASTECZKA...

ZGADZAM SIĘ!
ŁADUJ ODŁAMKO-
WYM DO PEŁNA!

TO CO, ODPALISZ
W KOŃCU KOMP
WIECZOREM I
POGADAMY JAK
LUDZIE?

WIDZIMY SIĘ POJUTRZE,
ZGODNIE Z GRAFIKIEM.
SORRY, ALE WIECZOREM
MAM TEMAT DO ZAŁA-
TWIENIA...

NIE MÓW MI, ŻE
ZNOWU WSIĄKŁĘS
W „COUNTER
STRIKEA”..

BYŁ JUŻ PO TEMU CZAS NAJWYŻSZY:
WRÓG STAŁ SIĘ U BRAM STOLICY.
ATAKUJĄC W KIERUNKU NA RĄDZY-
MIN, BOLSZEWICY PRZEŁAMALI
PIERWSZĄ LINIĘ POLSKIEJ OBRONY I
ZBLIŻYLI SIĘ ZALEDWIE NA KILKAN-
DZIE KILOMETRÓW DO MIĘSTA!

PO LASACH I NA NAJWA-
ŻNIEJSZYCH DROGACH
ROZKŁADALIŚMY MINY
PROCHOWE, ŻEBY SPO-
WOLNIĆ NIEPRZYJACIELA

GDY TYLKO MOGLIŚMY, SZUKALIŚMY
SCHRONIENIA PRZED KULAMI W
ROWACH STRZELECKICH I ŚWIEŻO
WYBUDOWANYCH ZIEMIANKACH.

KAŻDY DOWÓDCA OTRZYMAŁ
WYRAŹNY ROZKAZ - ANI KROKU
W TYŁ, CHOĆBY MUSIAŁ PROWA-
DZIĆ WALKI W PEŁNYM OKRĄŻENIU

DLA WALCZĄCYCH
ZACZYNAŁY SIĘ
STRASZLIWE
CHWILE...

UDERZENIE POLSKIE ZOSTAŁO PRZYGOTOWANE W OPARCIU O PLANY OPRACOWANE W SZTABIE GŁÓWNYM POD KIEROWNICTWEM GEN. TADEUSZA ROZWADOWSKIEGO I ZAACEPTOWANE PRZEZ GŁÓWNOODWODZĄCEGO PIŁSUDSKIEGO.

BITWA ROZGRYWAŁA SIĘ NA ROZLEGŁYM TERYTORIUM OD LINII WISŁY NA WSCHÓDZIE DO LINII DZIAŁOWO-WŁODAWA NA PÓŁNOCY

RADZYMIŃ, O KTÓRY ROZGRYWAŁY SIĘ KRWAWY WALKI, KILKUKROTNIE PRZECHODZIŁ Z RĄK DO RĄK

ALE OSTATECZNIE TO MY ZAJĘLIŚMY MIASTO I ODBILIŚMY BOLSZEWICKIE OKOPY

I STAŁO SIĘ: POLSKIE WOJSKO
NAPRAWDĘ PRZERWAŁO NACIE-
RAJĄCY OD TYGODNI FRONT
CZERWONOARMISTÓW...

CUD. WSZYSCY PATRY-
LIŚMY NA TO JAK NA
NAJPRAWDZIWSZY CUD

CZY KTOKOLWIEK
WTEDY MOGĘBY PO-
MYŚLEĆ INACZESZ?

ARMIA CZERWONA ZACZEŁA
SIĘ W KONCU COFAĆ, PONO-
SZĄC OGROMNE STRATY

TEN ODNIESIONY PRZEZ
NAS POD WARSZAWĄ
SUKCES POSIADAŁ
WIELKIE ZNACZENIE.

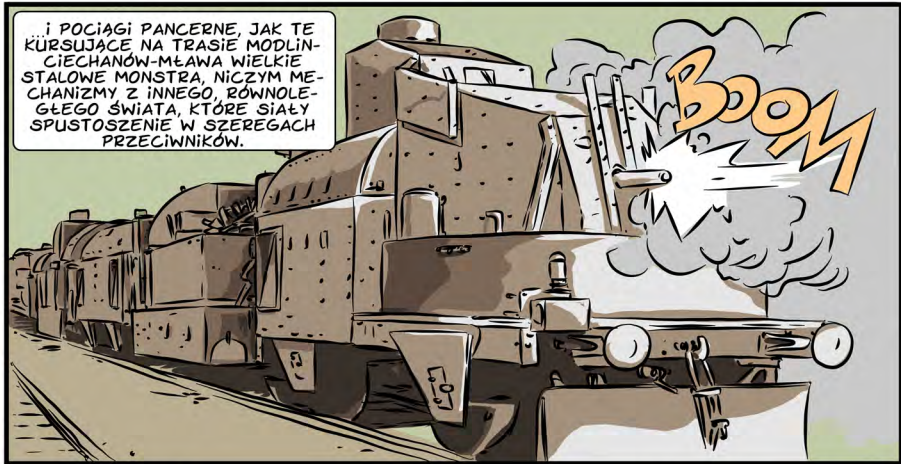
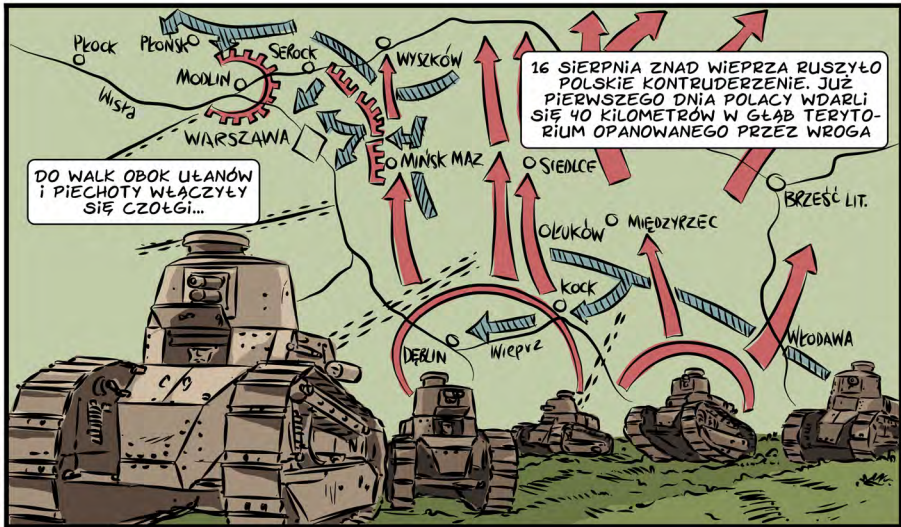
PODNIĘSIENI NA DUCHU,
OŚMIELILIŚMY SIĘ UWIERZYĆ,
ŻE BOLSZEWICKĄ NAWALĘ
W OGÓLE DA SIĘ POKONAĆ

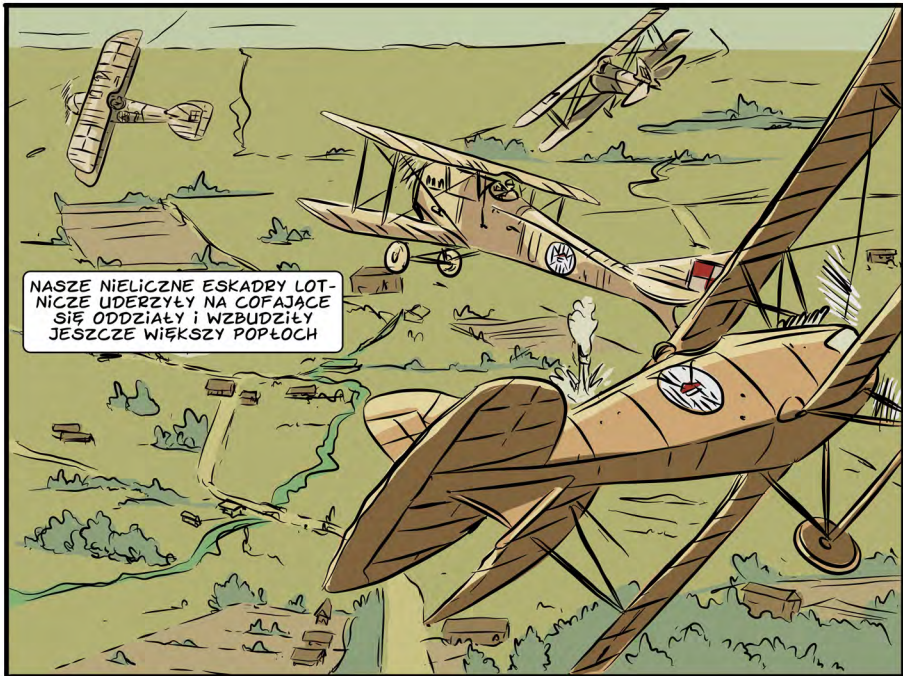

MYLIŁBY SIĘ JEDNAK TEN,
KTO POMYŚLAŁBY, ŻE BYŁO
TO JUŻ KONIEC WALKI

SZALE STARCIA CAŁY
CZAS PRZECHYLAŁY SIĘ
TO NA JEDNĄ, TO NA
DRUGĄ STRONĘ

NASZE NIELICZNE ESKADRY LOTNICZE UDERZYŁY NA COFAJĄCE SIĘ ODDZIAŁY I WZBUDZIŁY JESZCZE WIĘKSZY POPŁOCH

JAKBY Z NIEBA SPADEŁ ORZEŁ I PRZYDUSIŁ DWUGŁOWĄ WRONĘ...

RATATA

POW

POW

NA CAŁEJ LINII FRONTU TRWAŁY ZAZARTE WALKI. OD KILKUNASTU DNI Z RZĘDU ALBO GONILIŚMY NIEPRZYJACIELA, ALBO PRZED NIM UCIEKAŁIŚMY, ALBO BILIŚMY SIĘ W JEDNEJ Z NIEZLICZONYCH POTYCZEK.

BYLIŚMY TAK ZMĘCZENI, ŻE JAK ZDARZYŁA SIĘ CHWILA ODPOCZYNKU, ZASYPIALIŚMY W OKOPACH, POD DESZCZEM WYBUCHAJĄCYCH GRANATÓW, JAKBY TO BYŁ ZWYKŁY KAPUSZNIACZEK

A WOKÓŁ WYGLĄDAŁO TO TAK, JAK GDYBY CAŁY KRAJ NARAZ CHWYCIŁ ZA BRONĀ

BYĆ ŚWIADKIEM TYCH WYDARZEŃ, TO COŚ NIEZWYKŁEGO, NIEWAŻNE, JAK BYŁY OKROPNE I STRASZNE.

RACJĘ MIAŁA WTEDY NASZA MŁODOŚĆ, A NIE OBAWY I ZASTRZEŻENIA TYCH WSZYSTKICH, KTÓRZY ZNALI JUŻ WCZEŚNIEJ STRASZLIWE OBlicze WOJNY, KAŻDEJ WOJNY

POW

LUDU POLSKI!

Przeliczył się rozzuchwalony wróg!
Zasilone licznymi ochotnikami wojska
pobiły w piorunowym ataku nieprzyjaciela!
Stańcie wszyscy jak jeden mąż
do walki z uciekającym wrogiem!

MARSZAŁEK
ZAGRZEWAŁ
NAS DO WALKI

J. Piłsudski
Naczelnik Państwa

TYLKO ŻE WTEDY USKRZYDŁAŁO
NAS JUŻ POWSZECHNE UNIESIENIE.
BYLIŚMY MŁODZI, NIEŚMIERTELNI,
W KOŃCU ZWYCIĘSCY I WOLNI,
PO TYLU DŁUGICH LATACH.

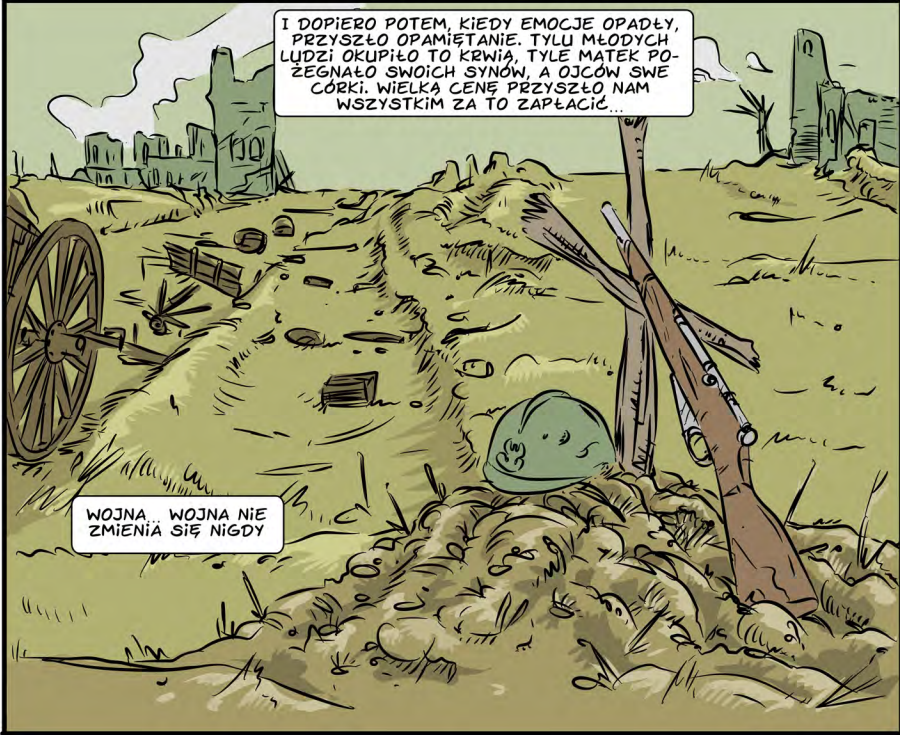

NIEWAŻNE, CHŁOPI, ROBOT-
NICZY, WIEŚ CZY MIASTOWI

AŻ PEWNEGO DNIA, GDY ŚWITEM ZERWAŁEM SIĘ Z KRÓTKIEGO SNU, ARMATY JUŻ NIE GRAŁY... CISZA BYŁA ZUPEŁNA, NIGDY WCZEŚNIEJ TAKIEJ NIE SŁY-SZAŁEM. WTEDY PO RAZ PIERWSZY UWIERZYLIŚMY, ŻE CHYBA RZECZYWIŚCIE NAM SIĘ UDAŁO

RADOŚĆ W NASZYCH SZEREGACH DOSIĘGŁA SZCZYTU. BYLIŚMY DUMNI, ŻE NIE TYLKO ZATRZYMALIŚMY WROGA, ALE JESZCZE ZMUSILIŚMY GO DO ODWROTU

I DOPIERO POTEM, KIEDY EMOCJE OPADŁY, PRZYSZŁO OPAMIĘTANIE. TYLU MŁODYCH LUDZI OKUPIŁO TO KRWIĄ, TYLU MATEK PO-ZEGNAŁO SWOICH SYNÓW, A OJCÓW SWE CÓRKI. WIELKĄ CENĘ PRZYSZŁO NAM WSZYSTKIM ZA TO ZAPŁACIĆ...

WOJNA... WOJNA NIE ZMIENIA SIĘ NIGDY

MIELIŚMY UCZUCIE JAK PO CIĘŻKIEJ CHO-
ROBIE: WIELKA ULGA, POŁĄCZONA Z PRZY-
CHODZĄCYM PO NIĘ JESZCZE WIĘKSZYM
ROZTRZĘSIENIEM I WYCZERPANIEM

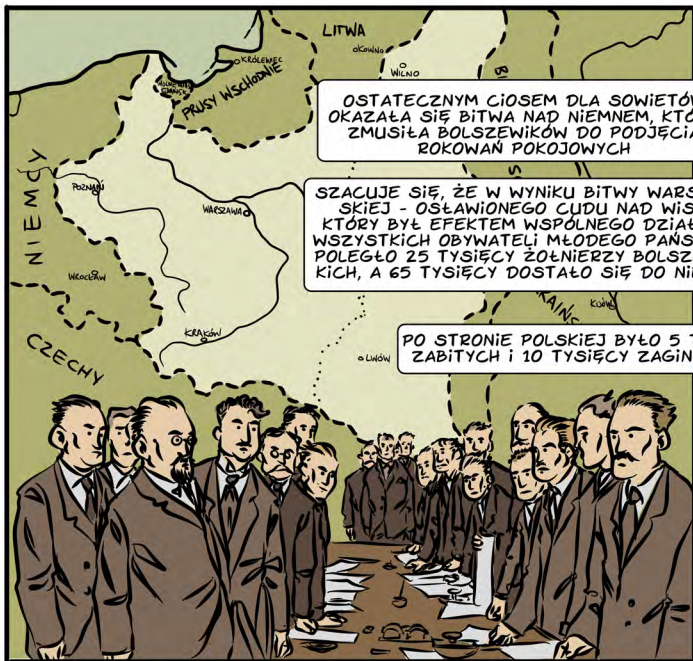

ALE WYGRALIŚMY...
WYGRALIŚMY! NIE Z
PUSTEGO GADANIA,
ALE Z WIARY WE
WŁASNE SIŁY, GOTO-
WOŚCI DO PÓSWIE-
CEN I WSPÓLNEGO
DZIAŁANIA CAŁEGO,
TAK PRZECIŻ ZRÓ-
ZNICOWANEGO,
NARODU!

DO TEJ PORY NIE MIAŁEM
JESZCZE NIGDY TAKIEGO
POCZUCIA KOLEŻENSTWA,
JEDNOŚCI WSZYSTKICH:
LUDZI RÓŻNYCH KLAS, RANG,
FORMACJI I PRZEKONAN

OSTATECZNYM CIOSEM DLA SOWIETÓW OKAZAŁA SIĘ BITWA NAD NIEMNEM, KTÓRA ZMUSIŁA BOLSZEWIKÓW DO PODJĘCIA ROKOWAŃ POKOJOWYCH

SZACUJE SIĘ, ŻE W WYNIKU BITWY WARSZAWSKIEJ - OSŁAWIONEGO CUDU NAD WIŚLĄ, KTÓRY BYŁ EFEKTEM WSPÓLNEGO DZIAŁANIA WSZYSTKICH OBYWATELI MŁODEGO PAŃSTWA - POLEĞŁO 25 TYSIĘCY ŻOŁNIERZY BOLSZEWICKICH, A 65 TYSIĘCY DOSTAŁO SIĘ DO NIEWOLI

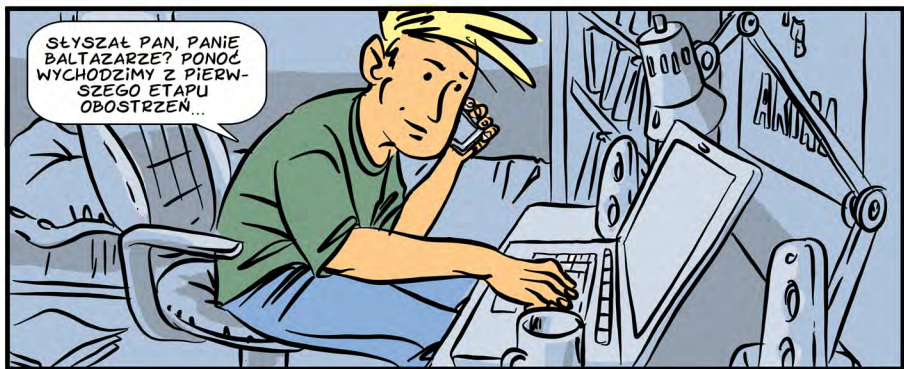
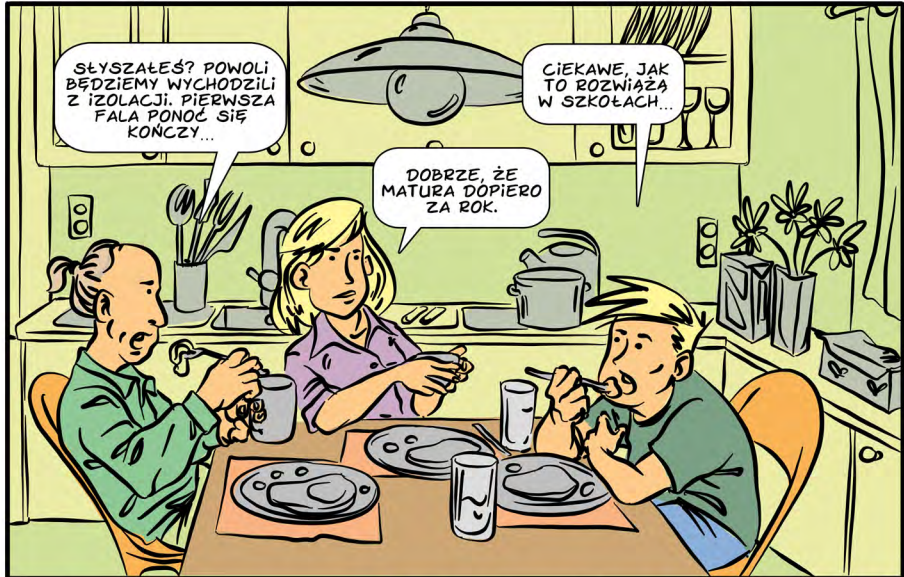
PO STRONIE POLSKIEJ BYŁO 5 TYSIĘCY ZABITYCH I 10 TYSIĘCY ZAGINIONYCH

A MŁODE, DOPIERO ODRADZAJĄCE SIĘ POLSKIE PAŃSTWO ZACHWIAŁO SIĘ, STANĘŁO NAD KRAWĘDZIĄ ZAGŁĄDY

ALE NIE PODDAŁO SIĘ. I PRZETRWAŁO

JAK TAM U CIEBIE, KINGA?
PAN BALTAZAR KAZAŁ MI
PRZEKAZAĆ, ŻE BARDZO CI
DZIĘKUJE ZA POMOC. ALE
SŁUCHAJ, MAM LEPSZY
POMYŚL.

KUPMY JAKIEŚ PORZADNE
CIACHO I ODWIEDZMY GO
JESZCZE JUTRO, CO? BO
BRZMIAŁ, JAKBY MIAŁ SIĘ
ZE MNĄ ZEGNAĆ... ŻEBY NIE
POMYŚLAŁ, ŻE JAK KONIEC
KWARRANTANNY, TO OD RAZU
WSZYSCY O NIM ZAPOMNIELI.

NASTĘPNEGO DNIA

TO CO,
WCHODZIMY?

DZIWNIE... WYGLĄDA,
JAKBY NIKT TUTAJ NIE
MIESZKAŁ OD LAT.

TEŻ TO ZAUWAŻYŁAŚ?
NORMALNIE JAKBYŚMY
POMYLILI ADRES...

PUK
PUK

DING
DONG!

DZIWNIE...

PUK
PUK

CHYBA TRZEBA
ZADZWONIĆ PO
POMOC. WYGLĄDA
NA TO, ŻE COŚ
SIĘ STAŁO...

CZEKAJ,
POPYTAM
SĄSIADÓW.

PRZEPRASZAM, NIE WIE
PANI, CO SIĘ STAŁO Z
PANEM BALTAZAREM?
MIESZKA TUTAJ POD...

KTO? O KIM TY
MÓWISZ, CHŁOP-
CZE? TU NIKT
NIE MIESZKA OD
LAT, TO BUDYNEK
PRZEZNACZONY
DO ROZBIÓRKI

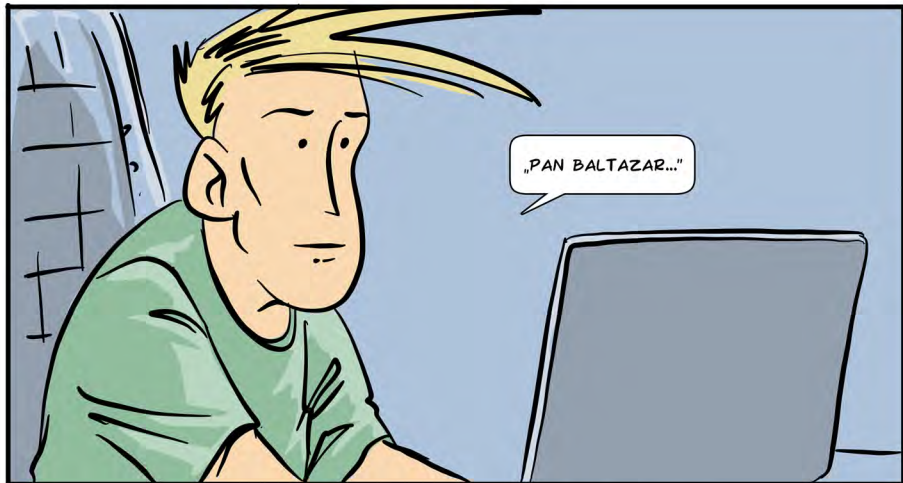

ALE PRZECIŻ...
JESZCZE W CZORAJ...
TAKI STARSZY PAN,
KOMBATANT BITWY
WARSZAWSKIEJ Z
1920 ROKU. NA
PEWNO PANI BY
ZAPAMIĘTAŁA...

NIC CI SIĘ NIE POMYLIŁO?
PRZECIŻ GDYBY TO BYŁ
WETERAN, MIAŁBY DZIŚ
ZE 120 LAT...

DOBRA, CHODŹ,
MUSIMY TO
WYBADAĆ.

„PAN BALTAZAR...”

**TAJEMNICZY STARUSZEK
WĘDRUJE PRZEZ POLSKĘ**

**KIM JEST
TAJEMNICZA
PARA**

**CZY TY TEŻ SPOTKAŁEŚ
PANIĄ MARIĘ ALBO
PANA BALTAZARA?**

THE TRUTH IS OUT THERE

SPOTKAŃ Z NIEJAKĄ „PANIĄ MARIĄ”
I „PANEM BALTAZAREM” BYŁO W
OSTATNICH TYGODNIACH ZBYT
DUŻO, ZEBY TO BYŁ PRZYPADEK.
W KOŃCU NA NASZYM WLOGU O
LEGENDACH MIEJSKICH MUSIELI-
ŚMY PRZEPROWADZIĆ WŁASNE
ŚLEDZTWO, PRAWDA?

OTO, CO
USTALIŚMY

MŁODZIEŻ W CAŁEJ POLSCE
PISZE O WSTRZĄSAJĄCYCH HISTO-
RIACH Z MINIONYCH CZASÓW -
WOJNY POLSKO-BOLSZEWICKIEJ,
WRZEŚNIA '39, POWSTANIA WAR-
SZAWSKIEGO - KTÓRE W CZASIE
IZOLACJI OPOWIEDZIAŁ IM JEDEN
Z TEJ DWOJKI STARUSZKÓW

CZASEM MIELI KRÓTKIE LUB
DŁUGIE WŁOSY, WYGLĄD
RÓŻNIŁ SIĘ SZCZEGÓŁAMI.
OPISY SĄ JEDNAK BARDZO
PODOBNE W TYM WZGLĘDZIE

CZYBYŚMY NAMIERZYLI
WSPÓLCZESNĄ WARIACJĘ
NA TEMAT "KRÓLA DUCHA"
SŁOWACKIEGO? NIE
ZNACIE? TO POGUGLAJCIE!

NIKOMU NIESTETY NIE
UDAŁO SIĘ ICH NAGRAĆ
NA TELEFONIE

OBZAJ TO, KINGA.
NORMALNIE NIE DO
UWIERZENIA, ŻE MNIE
TEŻ TO SPOTKAŁO

PRZEANALIZOWALIŚMY WSZYSTKIE TE HISTORIE I DOSZLIŚMY DO WNIOSKU, ŻE ICH WSPÓLNYM MIANOWNIKIEM JEST: ODWAŻA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ. TAK, WIEMY, JAK TO DZISIAJ BRZMI...

ALE POMYŚLCIE - CZY NOWE CZASY TEŻ NIE WYMAGAJĄ WYTRWAŁOŚCI I ODWAŻY?

TO CHYBA MOŻNA SIĘ Z TYM TROCHĘ POMĘCZYĆ, NIE?

DZIS O ODPOWIEDZIALNOŚĆ JEST O TYLE ŁATWIEJ, ŻE WYSTARCZY ZAKŁADAĆ MASECZKĘ I DOKŁADNIE MYĆ RĘCE, ŻEBY URATOWAĆ CZYJŚ ŻYCIE

ZWŁASZCZA JAK WIESZ, ŻE PATRZA NA CIEBIE WETERANI Z TAMTYCH CZASÓW

„PANI MARIA?” PRZECIEŻ JA TEŻ KOGOS TAKIEGO SPOTKAŁAM... CHYBA MUSZĘ CI COŚ OPowiedzieć...

UZUPEŁNIENIE HISTORII JARKA I KINGI POZNASZ W KOMIKSIE „GWIAZDY NAD GŁOWĄ. POWSTANIA ŚLĄSKIE 1919-1921”

SZKICE POSTACI

JAREK

KINGA

PAN
BALTAR

